

Porin kaupungin kaavoitusyksikkö,
PL 121, 28101 PORI
kaavoitus@pori.fi

Viite

Kuulutus 26.11.2025

Aihe

**Riihikedon kaupunginosan (9.) kortteleita 20. ja 21. (osa) koskeva
asemakaavan muutosehdotus 609 1737 (Cygnaeuksen koulu ja PSYL),
2.ehdotusvaihe**

Kahden, nk. koulukortteleiden alueeseen kuuluvan tontin asemakaavan muutos on tullut vireille Porin kaupungin aloitteesta keväällä 2021. Ydinkeskustan laidalla sijaitseva suunnittelualue on osa valtakunnallisesti merkittävää Riihikedon koulukortteleiden kulttuuriympäristöä. Cygnaeuksen entinen kansakoulu ja Porin Suomalainen yhteislyseo, joita kaavamuutos koskee, ovat kulttuuriympäristön keskeisimpiä kohteita.

Voimassa olevat asemakaavat ovat vuosilta 1946 ja 1960, eikä jo vanhentuneissa asemakaavoissa ole osoitettu suojelumerkintöjä Cygnauksen tai Porin Suomalaisen yhteislyseon koulurakennuksille. Asemakaavamuutoksen tavoitteena on vahvistaa alueen ja niillä sijaitsevien rakennusten suojeluarvojen kunnioittamista ja määritellä niihin sovellettava suojelun taso myös omistajanmuutoksen varalta. Koulutoiminnan edellytykset turvataan ja osoitetaan kummassakin kiinteistössä jäljellä oleva lisärakentamismahdollisuus historialliseen kokonaisuuteen sopivaksi. Lisäksi kaavan tavoitteena on sallia kulttuuriympäristöön sopivaa maltillista lisärakentamista, joka mahdollistaa koulutoiminnan kehittämistä kiinteistöissä.

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019) alue on osoitettu maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi, Kohteita koskee suunnittelumääräys:

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai

heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Porin kantakaupungin yleiskaavassa 2025 (KV 10.12.2007) suunnittelualue on osoitettu keskustatoimintojen alueeksi (C). Lisäksi alue sisältyy Porin kansalliseen kaupunkipuistoon ja kaavamuutosalueeseen välittömästi liittyvät puistoalueet (V) kaupunkipuiston suojelumääräysten piiriin. Alueen kulttuurihistoriallista merkitystä osoittaa sille yleiskaavassa ulotettu rasterimerkintä, jonka määräysteksti on: 'Kaupunkikuvallisesti arvokas alue.' Alue on yleiskaavassa nimetty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi nimeltään 'Riihikedon koulukorttelit'.

Alueen asemakaavat ovat vuosilta 1946 ja 1960, eikä niissä ole osoitettu suojelullisia tavoitteita.

Satakunnan Museo on lausunut kaavaluonnoksesta 07.05.2021, ja 1. kaavaehdotuksesta 18.11.2021.

Alueen kulttuuriympäristö

Vuonna 1912 suunnittelukilpailun tuloksena valmistuneen Cygnaeuksen kansakoulun on suunnitellut arkkitehti Usko Nyström. Kolmi- ja osin nelikerroksinen, tiilestä muurattu, julkisivuiltaan rapattu koulurakennus on säilyttänyt alkuperäisen kokonaishahmonsaa, ulkoasunsa ja käyttötarkoituksensa. Monumentaalisen koulurakennuksen arkkitehtuuri kuvastaa rakennusaikansa jugendvaikutteista klassismia. Rakennus on kaupunkikuvallisesti merkittävä ollen osa valtakunnallisesti merkittävää rakennetua kulttuuriympäristä (Riihikedon koulukorttelit) sekä sijaiten historiallisen puistoakselin eteläisenä päätepisteenä.

Vuonna 1935 valmistunut Porin Suomalainen yhteislyseo on arkkitehtuuriltaan funktionalistinen, vinkkelinmuotoinen rakennus Koulukadun ja Tasavallankadun risteyksessä. Arkkitehti Elsa Arokallion suunnittelemassa, kolmikerroksisessa koulussa on pyöreä, katujen kulmassa sijaitseva porrashuone, johon myös pääsisäänkäynti on sijoitettu. Rakennusta on laajennettu vuonna 1956 pihan puolelle etelään. Vuonna 1957 Tasavallankadun ja vuonna 1964 Koulukadun varrelle valmistuneet laajennukset jatkoivat rakennusta sen itä- ja eteläpäädyissä.

Satakunnan Museon kannanotto

Satakunnan Museo on tutustunut kaavaehdotukseen ja pitää kaavamääräyksiä sr-53, sr-54 ja sr-55 hyvin laadittuina ja rakennusten arkkitehtuurin ja ominaispiirteet säilyttävinä. Määräys /SK on museon näkemyksen mukaan myös hyvin laadittu.

Suojelumerkinnän sr-54 ” *Suojeltava rakennus. Kulttuurihistoriallisen ympäristön säilymisen kannalta tärkeä rakennus, jota ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavien muutos- ja korjaustoimenpiteiden tulee olla sellaisia, että ne sopivat rakennuksen ja ympäristön kulttuurihistoriallisiin ominaispiirteisiin. Rakennukseen kohdistuvista muuttavista korjaus- ja muista toimenpiteistä on hankkeeseen ryhtyvän pyydettävä Satakunnan Museon lausunto.*” Satakunnan Museo esittää, että lause ”Rakennukseen kohdistuvista **muuttavista** korjaus- ja muista toimenpiteistä on hankkeeseen ryhtyvän pyydettävä Satakunnan Museon lausunto”, jätetään pois sana ”muuttavista”. Myös korjaus- ja muista toimenpiteistä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto, ei vain rakennusta muuttavista toimenpiteistä.

Yleisiä määräyksiä museo pitää hyvin laadittuina.

Muilta osin Satakunnan Museolla ei ole huomautettavaa kaavaehdotukseen.

Satakunnan Museo

Museonjohtajan sijainen, intendentti Akuliina Aartolahti

Tutkija Sanna Kuusikari

Tiedoksi

Varsinais-Suomen Ely-keskus/kirjaamo, Katariina Alaspää
Satakuntaliitto/kirjaamo

Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä